

**Baltic International Academy
Dnipro University of Technology**

**MODERNIZATION OF PUBLIC AUTHORITIES
IN THE DIGITAL STATE FORMAT:
CHALLENGES AND PROSPECTS
UNDER MARTIAL LAW AND POSTWAR
RECONSTRUCTION**

Scientific monograph

*Recommended for printing and distribution via Internet
by the Academic Council of Baltic Research Institute
of Transformation Economic Area Problems according
to the Minutes № 4 dated 30.04.2025*

Reviewers:

Borodin Yevhenii Ivanovych – Professor, Doctor of History, Professor at the Department of Public Administration and Local Governance, Director of the Educational-Scientific Institute of Public Administration, Dnipro University of Technology;

Bashtannyk Vitalii Volodymyrovych – Professor, Doctor of Public Administration, Professor at the Department of Public Administration and Local Governance, Dnipro University of Technology;

Chykarenko Iryna Arkadiivna – Professor, Doctor of Public Administration, Head of the Department of Public Administration and Local Governance, Dnipro University of Technology;

Honcharuk Nataliia Trokhymivna – Professor, Doctor of Public Administration, Professor at the Department of Public Administration and Local Governance, Dnipro University of Technology;

Kvitka Serhii Andriiovych – Professor, Doctor of Public Administration, Professor at the Department of Public Administration and Local Governance, Dnipro University of Technology;

Lypovska Nataliia Anatoliivna – Professor, Doctor of Public Administration, Professor at the Department of Public Administration and Local Governance, Dnipro University of Technology;

Mamatova Tetiana Valeriivna – Professor, Doctor of Public Administration, Professor at the Department of Public Administration and Local Governance, Dnipro University of Technology;

Oleksandr Masharskyi – Doctor of Economics, Professor at Baltic International Academy;

Iryna Plotka – Doctor of Psychology, Professor at Baltic International Academy;

Sorokina Nataliia Hryhorivna – Professor, Doctor of Public Administration, Professor at the Department of Public Administration and Local Governance, Dnipro University of Technology;

Tarassenko Tetiana Mykolaivna – Professor, Doctor of Public Administration, Professor at the Department of Public Administration and Local Governance, Dnipro University of Technology;

Khozhylo Iryna Ivanivna – Professor, Doctor of Public Administration, Professor at the Department of Public Administration and Local Governance, Dnipro University of Technology;

Shpektorenko Ihor Valentynovych – Professor, Doctor of Public Administration, Professor at the Department of Public Administration and Local Governance, Dnipro University of Technology;

Kravtsov Oleh Valentynovych – Associate Professor, PhD in Chemistry, Senior Lecturer at the Department of Public Administration and Local Governance, Dnipro University of Technology.

**Modernization of Public Authorities in the Digital State Format:
Challenges and Prospects under Martial Law and Postwar
Reconstruction** : scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”,
2025. 608 p.

CONTENTS

SECTION 1. Civil society as a driving force of post-war reconstruction of Ukraine: conceptual approaches, regulatory and legal aspects (Antypenko I. V., Ignatenko V. O.)	1
1. Conceptual approaches to the implementation of post-war reconstruction.....	2
2. Regulatory and legal frameworks for public participation in post-war reconstruction of Ukraine	9
SECTION 2. Functioning of public administration mechanisms to ensure the sustainability of the healthcare system (Bashtannyk V. V.).....	23
1. Functioning of public administration mechanisms to ensure the sustainability of the healthcare system under special administrative regimes.....	24
2. Mechanism of public healthcare administration in the context of European standards of medical services based on evidence-based practice.....	39
SECTION 3. Institutional imperatives of social development as the basis for the formation of an institutional paradigm for the state power implementation (Bashtannyk O. V.).....	53
1. Conceptualization of the institutional paradigm of the state power implementation in the public administration system.....	54
2. Structuring the order of institutional imperatives within the framework of the institutional paradigm of the implementation of state power.....	61
3. Systematization of mechanisms for the implementation of institutional imperatives to ensure the national resilience of the state	71
SECTION 4. Digitalisation in public service delivery: global experience, trends and breakthroughs in Ukraine (Beshta O. O.).....	80
1 The global experience of digitalisation in public service delivery	82
2. The Ukraine dynamic in E-Government Development Index components....	87
SECTION 5. Modern digital state as a public-administrative phenomenon: challenges and prospects in conditions of martial law and post-war recovery (Bovsunivska I. V.)	96
1. Modern digital state: challenges and development prospects	98
2. Foreign practices of digital transformation of the state: lessons for Ukraine ...	105
SECTION 6. SEO optimization and web analytics as tools for enhancing the effectiveness of websites of local self-government bodies (Vasylyv V. B., Beztesna L. I., Shvets F. D.).....	119
1. Regulatory and informational requirements for websites of Local Self-Government Bodies (LSGBs)	121

2. A comparative analysis of LSGB websites' effectiveness: Ukrainian and international experience	123
3. SEO optimization and web analytics for enhancing the effectiveness of LSGB websites	129
SECTION 7. Improvement of distribution of competencies of local governments and public authorities in Ukraine under martial law and post-war reconstruction (Goncharuk N. T., Samoilov A. P.).....	144
1. Distribution of competencies of local governments and public authorities under martial law	145
2. Improvement of distribution of competencies of local governments and public authorities in Ukraine in the post-war period.....	154
SECTION 8. Socio-economic rehabilitation in the post-war period: the role of public administration in protecting the population (Hrushchynska N. M.) ..	165
1. Methods and strategies of socio-economic rehabilitation in the post-war period.....	166
2. International experience of post-war reconstruction.....	170
3. The role of public administration in ensuring social protection and economic recovery.....	172
SECTION 9. Management approaches to the development of the fintech ecosystem in Ukraine (Demchyshak N. B., Paslavskaya R. Yu., Klek A. R.)	178
1. Functioning and development of the fintech ecosystem in Ukraine.....	179
2. State support for the development of the Fintech ecosystem in Ukraine	186
SECTION 10. Methods of psychological rehabilitation of military personnel: a competency-based approach to adaptation (Zolotov A. V., Shykula R. R., Akimov O. O.)	195
1. Relevance and structure of psychological rehabilitation of military personnel: normative and theoretical principles	196
2. Peculiarities of psychological rehabilitation of military personnel after completion of service	200
SECTION 11. The use of information systems and econometric models in decision-making support in the areas of public administration and corporate marketing (Ilchenko V. O.).....	211
1. Integration of information systems and use of econometric models in the management decision support system	212
2. The use of information systems and econometric models in public administration	223

3. Integration of information systems and econometric models into corporate marketing	230
SECTION 12. Development of digital competencies in management decision-making in public administration (Kravtsov O. V.)	
1. The essence and structure of digital competencies in public administration....	246
2. Specific digital competencies for management decision-making.....	249
3. Strategies and tools for the development of digital competencies of public managers in Ukraine.....	252
SECTION 13. Problems of the effectiveness of Ukraine's state guarantees in the new mechanism of financing the health care sector (Lytviak V. Ya.)	
1. Analysis of the theoretical foundations and the problem of the financial mechanism for the implementation of state guarantees in the health sector in Ukraine.....	262
2. Main ways to improve the financial mechanism for the implementation of state guarantees of Ukraine in the health sector in the post-war period	270
SECTION 14. Interoperability of digital technologies in the context of adaptive anti-corruption policy: from big data to blockchain systems (Likarchuk N. V.)	
1. Heterogeneous synergy of interconceptual digital paradigms in shaping adaptive anti-corruption policy	277
2. Ontological integration of big data into mechanisms of transversal transparency in government structures	282
3. Decentralized cryptographic blockchain architecture as the foundation of ethical recomposition of social processes	288
4. Emergent algorithmic models of institutional responsibility and the deconstruction of corrupt practices in the context of cyberfunctionalism ..	291
SECTION 15. The university as a subject of regional policy: aspects of interaction in public space (Makurin A. A., Makurina O. A.)	
1. Theoretical principles of participation of universities in regional politics	303
2. Implementation of the educational function at the university and personnel training	306
3. Forms and mechanisms of interaction of universities with regional stakeholders and formation of the image of the educational institution	313
SECTION 16. Public administration in the field of socio-economic rehabilitation during the post-war reconstruction period of Ukraine (Malakhova T. V.)	
1. Challenges and priorities of socio-economic rehabilitation in the post-war period.....	320

2. State policy and institutional mechanisms of public administration of reconstruction	324
3. Social rehabilitation of the population and economic recovery: the role of public authorities	334
SECTION 17. Enhancing the territorial communities' educational digital capacity: innovative online learning opportunities for civil servants and educators (Maletska N. S.)	350
1. Developing digital competences of civil servants and educators: key challenges and needs.....	351
2. Territorial community's digital educational potential: definition, structure and development promotion mechanisms	358
SECTION 18. Inspiring future community leaders: digital instruments of teamwork within the e-course on strategic management (Mamatova T. V., Chykarenko I. A., Kravtsova T. V.).....	366
1. Strategic Management and Change Management in the Public Sector: the peculiarities of implementation in a time of war.....	367
2. Three groups of sources which were used to implement the OCIA.....	370
3. The main online-course changes and the results of digital tools' pilot implementation.....	373
SECTION 19. Civic engagement and state resilience: mechanisms of mutual support during wartime (Matveieva O. Yu.)	381
1. Theoretical foundations of studying civic engagement during wartime	385
2. Forms of civic engagement in providing public services during war.....	390
3. The role of digital technologies in organizing civic engagement and strengthening state resilience during the war	399
4. Challenges and risks of digital civic engagement in wartime conditions.....	402
SECTION 20. Inclusive development policy: problems of implementation in the context of martial law and post-war reconstruction (Melnychuk L. M., Kravchenko M. V.)	417
1. Social inclusion in Ukraine: problems and risks.....	419
2. International standards for the implementation of inclusive development policy	423
3. Legislative initiatives and flagship projects to create an inclusive space in Ukraine	426
4. Prospects for the implementation of inclusive development policy in Ukraine...	431

SECTION 21. Approaches to assessing the progress of regions and local communities' digital transformation: methodological framework and results of the 2022–2024 pilot (Nachovnyi I. I.)	439
1. The vision of the territorial communities' digital transformation.....	441
2. The Regional Digital Transformation Index	443
3. The Ukrainian Local Community's Digital Transformation Index.....	446
SECTION 22. Mass communication dimension of information violence in cyberspace: towards institutionalisation of Ukraine's counteraction (aspect of cyber diplomacy) (Petkun S. M., Verkhovtseva I. H.)	455
1. Mass information influences of the digital age: information violence in cyberspace as a threat to national security	456
2. Ukraine's counteraction to destructive mass media influences: The potential of cyber diplomacy and the basis for its institutionalization	473
SECTION 23. “Green economy” as a way of future development of Ukraine (Poplavska Z. V., Komarynets S. O.).....	494
1. Ukraine’s losses from Russia’s direct aggression as a catalyst for change to “green economy”	495
2. State management of the transition to green economy	500
SECTION 24. Value priorities and mechanisms of public administration in the context of digital transformation: a netocratic approach to providing administrative services (Storozhenko L. H.)	515
1. Theoretical and methodological foundations of mechanisms for providing administrative services in the context of digitalization of management	516
2. Value orientations of public administration in the process of digitalization....	523
SECTION 25. Artificial intelligence in public administration: balancing opportunities and risks for public interest (Tarasenko T. M.)	536
1. Artificial intelligence as an innovative technology in public administration ...	539
2. Challenges and tasks of further defining approaches to the application of artificial intelligence in the public sector.....	544
SECTION 26. Transformation of the modern scientific concept of public administration based on the principles of “green transformation”: analysis of the current state (Khozhylo M. E.)	557
1. Theoretical foundations for the formation and implementation of the scientific concept of “green transformation” in the field of public administration	558
2. Policy of “green transformation” in the period of post-war reconstruction of Ukraine: analysis of priority introductions.....	562

SECTION 27. Forms of interaction between the state and society in the system of public administration instruments (Shpektorenko I. V.)	570
1. Forms of interaction, tools for involving citizens in the provision of public services.....	574
2. Forms of interaction, tools for citizens' perception of innovations in the public sector that were partially or fully developed with their participation	577
3. Forms of interaction between the state and society in the dynamics of changes in partnership practices in hybrid organizational environments	580
4. Manifestation of forms of interaction between the state and society in the assessment by citizens of decisions of street bureaucrats to comply with or break the rules for the benefit of customers	583
5. Forms of interaction between the state and non-profit organizations (NGOs) that use hybridity as a tool (mechanism) for social innovation and social value creation.....	585
6. Forms of interaction between the state and society in the context of the principles and functions of public administration as systems.....	587

МЕТОДИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: ПІДХІД ЧЕРЕЗ РОЗВИТОК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДО АДАПТАЦІЇ

Золотов А. В., Шикун Р. Р., Акімов О. О.

ВСТУП

Сучасні воєнні конфлікти в Україні породжують значні психологічні виклики для військовослужбовців, створюючи потребу у всебічних реабілітаційних заходах. Після тривалого стресу, бойових дій та демобілізації військовослужбовці стикаються з низкою проблем, таких як посттравматичний стресовий розлад, депресія, тривожність та труднощі соціальної інтеграції.

Особливу увагу необхідно приділяти компетентнісному підходу, який передбачає розвиток ключових навичок адаптації, таких як емоційна стійкість, соціальна взаємодія, критичне мислення й саморегуляція. Цей метод дозволяє не лише стабілізувати емоційний стан військовослужбовців, але й забезпечує формування навичок, необхідних для ефективного функціонування в мирному середовищі. Проте, за відсутності комплексної державної програми, яка б інтегрувала психологічну підтримку із розвитком зазначених компетенцій, процес реабілітації залишається не до кінця реалізованим.

Комплексні дослідження методів психологічної реабілітації військовослужбовців демонструють ефективність підходів, які базуються на груповій динаміці, таких як тренінги, психологічні ігри, арт-терапія та когнітивно-поведінкові методики. Наприклад, групи активного соціально-психологічного навчання допомагають підвищити емоційну компетентність, здатність до саморефлексії та комунікації. Ці методи виправдовують себе в контексті адаптації військових до мирного життя, оскільки сприяють не лише особистісному розвитку, але й орієнтації в новій соціальній реальності.

Аналіз міжнародного та українського досвіду доводить, що психологічна реабілітація має комплексний характер, охоплюючи фізичні, інтелектуальні, соціальні та емоційні аспекти відновлення. На законодавчому рівні програмам реабілітації надається певна увага, проте існує потреба у їхній модернізації з урахуванням сучасних викликів. Тому розвиток компетентнісного підходу як основи реабілітаційних програм стає важливим напрямом психосоціальної підтримки

військовослужбовців, спрямованим на їхнє успішне повернення до активного суспільного життя.

Отже, актуальність аналізованої проблеми визначається її впливом не лише на якість життя окремих військових, але й на функціонування суспільства загалом. Створення ефективних методик та вдосконалення системи реабілітації є не лише можливістю, але й необхідністю для України, яка долає наслідки воєнного протистояння.

1. Актуальність та структура психологічної реабілітації військовослужбовців: нормативні та теоретичні засади

Сучасні військові конфлікти створюють значні психологічні виклики для військовослужбовців, зокрема високий рівень стресу, посттравматичний стресовий розлад, депресію та труднощі соціальної адаптації. Втрата звичного військового способу життя вимагає від особи чіткого бачення свого нового місця у суспільстві. Одним із перспективних підходів до розв'язання цих питань є розвиток ключових компетентностей, особливо тих, що сприяють адаптації, серед яких виділяється емоційна стійкість, критичне мислення, соціальні навички та професійна орієнтація. Потужним інструментом цього процесу стає психологічне консультування та психотерапія, особливо коли застосовуються індивідуальні та групові форми допомоги.

Попри значимість такої підтримки, на сьогодні в Україні відсутня системна програма реабілітації, яка б інтегрувала класичну психологічну допомогу та компетентнісний підхід. Внаслідок цього процес реінтеграції військовослужбовців у суспільство значно ускладнюється. Наукові дослідження вже підтвердили перспективність програм активного соціально-психологічного навчання. До них, зокрема, належать психологічні тренінги, вправи із саморефлексії, психологічні ігри та арт-терапія. Дані методи добре зарекомендували себе у підвищенні рівня емоційного самоконтролю, адаптивної поведінки та розвитку комунікативних навичок у військовослужбовців вже у перші місяці після залучення до реабілітаційних програм.

Особливу увагу привертає психоедукація, що полягає в інформуванні військовослужбовців про особливості травматичного стресу, способи його подолання та принципи самопомочі. Психоедукаційні програми, спрямовані на розуміння природи стресу, дозволяють ефективніше контролювати свій емоційний стан і регулювати реакції у стресових ситуаціях. Комплексна інтеграція таких методик забезпечує високу результативність адаптаційних процесів у військових. В нормативно-правовому аспекті в Україні вже існують документи, що регулюють сферу надання психологічних послуг військовослужбовцям, проте практична реалізація цих норм залишається недостатньо ефективною.

Згідно з компетентнісним підходом, психологічна реабілітація повинна сприяти розвитку здатності до самостійного мислення, аналізу інформації, критичного осмислення й ефективного застосування знань у реальній практиці. Крім цього, групові тренінги є перспективними завдяки розвитку навичок міжособистісної взаємодії та самосвідомості. Метод активного соціально-психологічного навчання включає групові заняття, індивідуальні обговорення, психологічні ігри та вправи на саморегуляцію, сприяючи таким чином формуванню адаптивних механізмів і навичок емоційного сприйняття.

Системний і комплексний характер психологічної реабілітації позитивно впливає на успішну адаптацію військових до цивільного життя. Також уваги заслуговує необхідність моніторингу стану військових після завершення безпосередніх реабілітаційних заходів. Запропоновано розширити державну підтримку реабілітаційних програм шляхом їхнього постійного вдосконалення та оновлення із залученням новітніх терапевтичних практик і технологій. Це дозволить не лише успішно подолати психологічні труднощі, але й забезпечити сталу реінтеграцію військовослужбовців у мирне суспільство.

Аналіз останніх досліджень і публікацій висвітлює актуальність компетентнісного підходу в психологічній реабілітації військово-службовців. О. Борисова¹ акцентує увагу на психореабілітації учасників бойових дій як на системі психологічної допомоги другого рівня, спрямованій на підтримку їхньої адаптації до цивільного життя. О. Гульбс та О. Кобець² розглядають розвиток емоційної компетентності військовослужбовців у групах активного соціально-психологічного навчання, доводячи ефективність тренінгів та саморефлексії у процесі реабілітації. Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 1338³, система психологічної допомоги військовослужбовцям має багаторівневу структуру, що передбачає реабілітацію у фізичній, емоційній, соціальній та духовній сферах. Монографія О. Колесніченка, І. Приходька та Я. Мацегори⁴ деталізує підходи до психологічної

¹ Борисова О. О. Психореабілітація учасників/учасниць бойових дій як психологічна допомога другого рівня в Україні (2024). *Наукові записки. Серія: Психологія*. Вип. 1(3).

² Гульбс О., Кобець О. Розвиток емоційної компетентності військовослужбовців у групах активного соціально-психологічного навчання (2021). Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. Вип. 3. С. 15–18.

³ Деякі питання надання психологічної допомоги ветеранам війни та членам їхніх сімей: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2022 р. № 1338. Кабінет Міністрів України.

⁴ Колесніченко О. С., Приходько І. І., Мацегора Я. В. Психологічна реабілітація військовослужбовців після виконання службово-бойових завдань в бойових умовах (2021): *монографія*. НА НГУ. 75 с.

реабілітації військовослужбовців після виконання бойових завдань, підкреслюючи необхідність комплексного підходу, що включає як психологічну корекцію, так і фізичне відновлення. Н. Колеснік⁵ у своєму дослідженні акцентує увагу на механізмах управління конфліктами, підкреслюючи важливість розвитку компетентностей для ефективної адаптації військових до мирного життя. Наказ Міністерства оборони України № 702⁶ регламентує процес психологічної реабілітації військовослужбовців, наголошуючи на важливості декомпресії та використанні групових і індивідуальних методів допомоги. Закон України “Про реабілітацію у сфері охорони здоров’я”⁷ закріплює правові та організаційні засади комплексної реабілітації, що передбачає індивідуальний підхід та безперервність надання допомоги. К. Рудницька⁸ аналізує сутність компетентнісного підходу, наголошуючи на важливості розвитку саморегуляції, комунікативних навичок та професійної компетентності в контексті реабілітаційних заходів.

Чинне законодавство України визначає нормативно-правові засади психологічної реабілітації військовослужбовців, спрямованої на розвиток їхніх компетентностей для успішної адаптації до мирного життя. Офіційні документи регламентують категорії осіб, які мають право на безкоштовну психологічну допомогу, порядок її надання, а також стандарти і методики, що застосовуються у процесі реабілітації військовослужбовців:

– *Постанова Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2022 р. № 1338 “Деякі питання надання психологічної допомоги ветеранам війни та членам їхніх сімей”*: визначає порядок надання психологічної допомоги, включаючи психологічну реабілітацію, яка спрямована на

⁵ Колеснік Н. В. Механізми управління конфліктами в професійній діяльності державних службовців як передумова їх ефективної професійної діяльності (2022): *кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування”*. Чорноморський національний університет імені Петра Могили.

⁶ Положення про психологічну реабілітацію військовослужбовців Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту, які брали участь в антитерористичній операції, здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях чи виконували службові (бойові) завдання в екстремальних умовах: Наказ Міністерства оборони України від 9 грудня 2015 р. № 702. Міністерство оборони.

⁷ Про реабілітацію у сфері охорони здоров’я: Закон України від 3 грудня 2020 р. № 1053-20. Відомості Верховної Ради України, № 5, ст. 29.

⁸ Рудницька К. В. Сутність понять “компетентнісний підхід”, “компетентність”, “компетенція”, “професійна компетентність” у світлі сучасної освітньої парадигми (2016). *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. Вип. 1 (38). С. 241–243.

відновлення та підтримку функціонування військовослужбовців у фізичній, емоційній, інтелектуальній, соціальній та духовній сферах. Постанова також встановлює принципи надання допомоги, серед яких повага до прав людини, компетентність, добровільність та конфіденційність⁹;

– Закон України *“Про реабілітацію у сфері охорони здоров’я”* від 3 грудня 2020 р. № 1053-20: визначає правові, організаційні та економічні засади проведення реабілітації осіб з обмеженнями повсякденного функціонування у сфері охорони здоров’я. Він встановлює принципи реабілітації, серед яких виключення ризиків ретравматизації, комплексність та безперервність реабілітації та індивідуальний підхід. Таким чином, Закон забезпечує правові підстави для надання комплексної психологічної реабілітації військовослужбовців, акцентуючи увагу на розвитку їхніх компетентностей завдяки індивідуальному підходу, необхідних для ефективної інтеграції у суспільство після завершення військової служби¹⁰;

– Наказ *“Про затвердження Положення про психологічну реабілітацію військовослужбовців Збройних Сил України, та Державної спеціальної служби транспорту, які брали участь в антитерористичній операції, здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях чи виконували службові (бойові) завдання в екстремальних умовах”* від 9 грудня 2015 року № 702: регулює процес психологічної реабілітації військовослужбовців Збройних Сил України. Основний акцент зроблено на комплексному підході, що поєднує психологічну корекцію, профілактику бойового стресу та розвиток ключових компетентностей для адаптації до мирного життя визначає етапи реабілітації, включаючи декомпресію, а також індивідуальні та групові методи психологічної допомоги. Військовослужбовці можуть брати активну участь у виборі реабілітаційних заходів, що сприяє персоналізованому підходу до відновлення. Таким чином, Положення встановлює нормативну основу для ефективної реабілітації військових, спрямованої не лише на подолання наслідків бойового стресу, а й на розвиток компетентностей, необхідних для їх успішної адаптації¹¹.

⁹ Деякі питання надання психологічної допомоги ветеранам війни та членам їхніх сімей: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2022 р. № 1338. Кабінет Міністрів України.

¹⁰ Про реабілітацію у сфері охорони здоров’я: Закон України від 3 грудня 2020 р. № 1053-20. Відомості Верховної Ради України, № 5, ст. 29.

¹¹ Положення про психологічну реабілітацію військовослужбовців Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту, які брали участь в

Отже, чинні нормативно-правові акти забезпечують основу для організації та надання психологічної реабілітації військовослужбовців, акцентуючи увагу на розвитку їхніх компетентностей для ефективної адаптації до цивільного життя.

2. Особливості психологічної реабілітації військовослужбовців після завершення служби

Варто зазначити, що військовослужбовці після завершення служби стикаються з низкою психологічних викликів, серед яких найбільш поширеними є посттравматичний стресовий розлад (далі – ПТСР), тривожність та депресія. Дослідження “Шрами на їхніх душах: ПТСР та ветерани України”, проведене у 2024 році свідчить, що близько 25% військових, які брали участь у бойових діях, розвивають симптоми ПТСР різного ступеня тяжкості¹². Крім того, 20–30% військовослужбовців, які зазнали психологічних травм під час виконання бойових завдань, не можуть вирішити свої психологічні проблеми без сторонньої допомоги.

За визначенням К. Рудніцької, компетентнісний підхід орієнтується на результативність через розвиток здатності до самостійного мислення, аналізу інформації, критичного осмислення та ефективного застосування знань у професійній сфері та повсякденному житті¹³. Отже, у психологічній реабілітації військовослужбовців компетентнісний підхід відіграє ключову роль, сприяючи їхній адаптації до мирного життя через розвиток наступних важливих навичок:

– *емоційна стійкість*: допомагає військовослужбовцям справлятися зі стресовими ситуаціями та знижує ризик розвитку посттравматичних розладів. Розвиток емоційної стійкості включає тренування здатності до саморегуляції та управління емоціями;

– *комунікативні навички*: сприяють ефективній взаємодії військовослужбовців з оточуючими, що є важливим як під час служби, так і в процесі повернення до цивільного життя. Покращення комунікативних навичок може включати тренінги з міжособистісного спілкування та роботи в команді;

антитерористичній операції, здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях чи виконували службові (бойові) завдання в екстремальних умовах: Наказ Міністерства оборони України від 9 грудня 2015 р. № 702. Міністерство оборони.

¹² Шрами на їхніх душах: психологічні виклики та реабілітація ветеранів війни (2024). GLOBSEC, 2024.

¹³ Рудніцька К. В. Сутність понять “компетентнісний підхід”, “компетентність”, “компетенція”, “професійна компетентність” у світлі сучасної освітньої парадигми (2016). *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. Вип. 1 (38). С. 241–243.

– *самоконтроль*: дозволяє військовослужбовцям підтримувати дисципліну та приймати обґрунтовані рішення в складних умовах. Розвиток самоконтролю може здійснюватися через спеціальні вправи та методики, спрямовані на підвищення усвідомленості та контролю поведінки.

Таким чином, інтеграція компетентнісного підходу в програми психологічної реабілітації сприяє підвищенню ефективності адаптації військовослужбовців до нових умов життя.

О. Гульбс та О. Кобець дослідили методи психологічної реабілітації військовослужбовців через розвиток емоційної компетентності, яка включає здатність розуміти власні емоції та емоції інших людей, управляти емоційною сферою та ефективно взаємодіяти в соціальному середовищі¹⁴. Науковці визначили чотири основні компоненти емоційної компетентності: саморегуляція, регуляція взаємин, рефлексія та емпатія, які утворюють функціональні блоки адаптації військовослужбовців.

Для розвитку емоційної компетентності автори використали метод активного соціально-психологічного навчання, що включає групові тренінги, вправи, психологічні ігри та саморефлексію. Результати дослідження підтверджують ефективність застосованого підходу, оскільки в експериментальній групі військовослужбовців спостерігалось суттєве покращення навичок емоційного сприйняття, взаємодії та самоконтролю. Ми погоджуємось, що такий метод має стати важливою складовою психологічної реабілітації військових після служби, адже поєднання психологічної реабілітації із розвитком емоційної компетентності не лише зменшує рівень стресу та тривожності, а й надає військовослужбовцям практичні навички для повноцінного повернення в суспільство.

Психологічна реабілітація військовослужбовців є важливим процесом, спрямованим на відновлення їхнього психічного здоров'я та сприяння успішній адаптації до мирного життя. Розвиток компетентностей до адаптації відіграє ключову роль у цьому процесі. Нижче наведено основні методи психологічної реабілітації з акцентом на розвиток таких компетентностей:

– *психологічне консультування та психотерапія*: індивідуальні та групові сеанси психотерапії допомагають військовослужбовцям опрацювати травматичний досвід, розвивати навички саморегуляції

¹⁴ Гульбс О., Кобець О. Розвиток емоційної компетентності військовослужбовців у групах активного соціально-психологічного навчання (2021). Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. Вип. 3. С. 15–18.

та підвищувати стресостійкість, що сприяє формуванню адаптаційних механізмів, необхідних для повернення до цивільного життя¹⁵;

– **психоедукація**: психоедукаційні програми надають інформацію про природу стресу, посттравматичний стресовий розлад (ПТСР) та методи його подолання, що підвищує обізнаність військовослужбовців про власний стан і сприяє розвитку навичок самопомоги¹⁶;

– **тренінги з розвитку стресостійкості**: проведення тренінгів, спрямованих на підвищення стресостійкості, допомагає військовослужбовцям ефективніше справлятися з психологічними навантаженнями та адаптуватися до нових умов;

– **використання сенсорних кімнат**: психокорекційні заняття в сенсорних кімнатах сприяють зниженню рівня тривожності та покращенню емоційного стану військовослужбовців, що є важливим для їхньої реабілітації;

– **підтримка соціальних зв'язків**: сприяння відновленню та зміцненню соціальних зв'язків з родиною, друзями та громадою допомагає військовослужбовцям відчувати підтримку та належність, що є важливим аспектом адаптації;

– **професійна орієнтація та перекваліфікація**: надання допомоги у виборі нової професії або перекваліфікації сприяє успішній інтеграції військовослужбовців у цивільне життя та розвитку нових компетентностей. Міністерство у справах ветеранів України співпрацює з вищими навчальними закладами для надання можливостей ветеранам здобувати нові професії або проходити перекваліфікацію¹⁷.

Застосування вищевказаних методів у комплексі сприяє ефективній психологічній реабілітації військовослужбовців та розвитку їхніх адаптаційних компетентностей, необхідних для успішного повернення до мирного життя.

Програма психологічної реабілітації військовослужбовців – учасників бойових дій, розроблена для Національної гвардії України (далі – НГУ), є прикладом комплексного підходу через розвиток

¹⁵ Колеснік Н. В. Механізми управління конфліктами в професійній діяльності державних службовців як передумова їх ефективної професійної діяльності (2022): *кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування”*. Чорноморський національний університет імені Петра Могили.

¹⁶ Борисова О. О. Психореабілітація учасників/учасниць бойових дій як психологічна допомога другого рівня в Україні (2024). *Наукові записки. Серія: Психологія*. Вип. 1(3).

¹⁷ Сучасні види реабілітації для постраждалих від війни та ветеранів ЗСУ. EnableMe Україна.

компетентностей до адаптації військовослужбовців після участі в бойових діях¹⁸.

Програма спирається на концепцію психологічної безпеки особистості, розроблену професором І. Приходьком. Основною метою програми є сприяння адаптації військових до мирного життя через формування стійких компетентностей у сфері психологічної саморегуляції, комунікативних навичок і соціальної інтеграції.

Методи психологічної реабілітації військовослужбовців, що застосовуються в рамках програми, включають:

- зниження рівня стресу та негативних переживань через психологічні консультації та тренінги;
- групові заняття із саморегуляції, що сприяють розвитку навичок управління емоціями та поведінкової адаптації;
- роботу із сімейними стосунками та статевим здоров'ям, що допомагає військовим налагоджувати особисте життя після повернення з війни;
- тренінг відновлення психологічної безпеки особистості, спрямований на формування внутрішнього відчуття стабільності та психологічної захищеності.

Завдяки методам психологічної реабілітації військовослужбовці отримують необхідні психологічні ресурси для подолання постстресових розладів, зниження рівня тривожності та агресії, а також для реінтеграції в суспільство.

Психологічна реабілітація військовослужбовців – учасників бойових дій є не лише актуальною, а й критично важливою у сучасних реаліях. Після завершення військових операцій ветерани стикаються із низкою психологічних проблем, таких як посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), високий рівень тривожності, депресія та соціальна дезадаптація. У межах Національної гвардії України (НГУ) започатковано програму комплексної реабілітації, яка ґрунтується на розвитку ключових компетентностей військових для сприяння їхній адаптації до мирного життя. Програма НГУ базується на компетентнісному підході, метою якого є формування психологічної безпеки особистості. Основою цього підходу є поєднання психотерапії, тренінгових програм, навчальних сесій для саморегуляції та психоедукації. На перший план виходить не лише зняття психологічного напруження, а й розвиток здатності до самоконтролю, підтримання емоційної збалансованості та адаптації до нових життєвих викликів.

¹⁸ Колесніченко О. С., Приходько І. І., Мацегора Я. В. Психологічна реабілітація військовослужбовців після виконання службово-бойових завдань в бойових умовах (2021): *монографія*. НА НГУ. 75 с.

Таблиця 1

**Підходи програми НГУ до реабілітації військовослужбовців
через розвиток компетентностей**

Підхід	Методи реалізації	Очікуваний ефект
Компетентнісний підхід через формування психологічної безпеки особистості	Тренінги відновлення психологічної безпеки особистості, заходи з психокорекції емоційних та поведінкових порушень	Підвищення рівня психологічної стійкості, здатності контролювати свої емоційні реакції та адаптуватися до змінних життєвих обставин
Навчання методів саморегуляції та самодопомоги	Релаксаційні практики, психотерапевтичні сесії, тренінги з подолання напруженості, тривожності, агресивності	Покращення адаптації через вміння керувати власним психоемоційним станом
Психоедукація та підвищення рівня психологічної грамотності	Психологічні лекторії, дебрифінги, навчальні семінари щодо постстресових розладів, мотивація до розвитку навичок самодопомоги	Підвищення усвідомленості щодо власного стану, покращення здатності до профілактики ПТСР і кризових станів
Соціальна адаптація та відновлення комунікативних навичок	Групові тренінги, зустрічі з громадськістю, сімейне консультування, організація функціонування груп підтримки	Відновлення соціальних зв'язків, формування ефективних комунікативних навичок, реадaptaція до мирного життя
Профілактика суїцидальної поведінки та залежностей	Діагностика розладів адаптації, тренінги з управління стресом та мотивації, моніторинг стану військовослужбовців	Зниження рівня суїцидальних ризиків, профілактика вживання психоактивних речовин
Розвиток фізичної компетентності та зміцнення здоров'я	Оздоровчі фізичні вправи, плавання, спортивні ігри, кардіотренажери, масаж	Підвищення фізичного тону, покращення загального психофізіологічного стану, зниження рівня стресу
Корекційно-відновлювальні практики	Ділові ігри, майстер-класи, арт-терапія	Розширення репертуару поведінкових стратегій, покращення адаптивних механізмів через творчі та активні методи реабілітації

Таблицю складено автором на основі аналізу¹⁹.

Одним із ключових аспектів програми є проведення тренінгів з відновлення психологічної безпеки особистості. Ці заходи включають індивідуальну та групову роботу, спрямовану на осмислення травматичного досвіду, розвиток критичного мислення та пошук ресурсів для подолання внутрішніх бар'єрів. Як наслідок,

¹⁹ Колесніченко О. С., Приходько І. І., Мацегора Я. В. Психологічна реабілітація військовослужбовців після виконання службово-бойових завдань в бойових умовах (2021): *монографія*. НА НГУ. 75 с.

військовослужбовці демонструють підвищення рівня емоційної стійкості та готовність до адаптації в змінних обставинах. Навчання методам саморегуляції також є важливим компонентом програми. Психотерапевтичні сесії, релаксаційні практики та тренінги спрямовані на подолання напруженості, тривожності та навіть агресивності. Завдяки цим заходам, військові отримують практичні навички управління своїм психоемоційним станом, що сприяє уникненню криз і покращує якість їхнього життя.

Дослідження показують, що психоедукація, як інструмент психологічної реабілітації, має особливе значення в процесі адаптації військовослужбовців. Інформування щодо природи ПТСР, методів подолання стресу, а також сенситивного підходу до власного емоційного стану створює базис для підвищення рівня усвідомленості ветеранів. Інтерактивний формат таких заходів, зокрема майстер-класи, лекції та групові обговорення, сприяє закріпленню отриманих знань. Іншим важливим елементом програми є використання арт-терапії та іншої творчої діяльності. Ці методи дозволяють військовим виразити свій емоційний стан через творчість, розвивають бачення нових можливостей та посилюють внутрішні ресурси адаптації. У результаті цього військовослужбовці не лише долають емоційні труднощі, але й відкривають нові перспективи професійного розвитку.

Програма НГУ з реабілітації також акцентує увагу на відновленні соціальних зв'язків військових. Групова діяльність у межах програми створює умови для формування навичок взаємодії з суспільством, а також надає можливість обговорення схожих проблем із побратимами. Це не тільки знижує відчуття ізоляваності, але й формує відчуття єдності та спільності, що особливо важливо у післявоєнний період. Результати програми НГУ, яка спирається на концепцію психологічної безпеки особистості, доводять її ефективність. Учасники демонструють покращення адаптаційних здібностей, більш високий рівень емоційної стійкості та готовність повернутися до мирної діяльності. Важливим досягненням є також значне зменшення показників депресивних станів та тривожності серед військових, які брали участь у програмі.

Програма має багаторівневий підхід, який включає елементи розвитку професійної орієнтації, фізичного відновлення, психологічної декомпресії, соціальної підтримки та навчання навичок самопомогі. Завдяки цьому вона комплексно охоплює ключові сфери життя ветеранів, формуючи базис для їхнього подальшого всебічного розвитку. Проблематика психологічної реабілітації військових потребує постійного вдосконалення. Досвід роботи за програмою НГУ показує, що ефективність таких підходів може бути покращена через впровадження інноваційних методик, таких як когнітивно-поведінкова терапія, сенсорна терапія або технології віртуальної реальності.

Для сталого розвитку напрямку необхідною є також державна підтримка програм реабілітації. Це включає як фінансування, так і розвиток законодавчої бази, що регламентує обов'язковість психологічної допомоги військовим на всіх етапах служби та після її завершення. Постійний моніторинг стану ветеранів та модернізація методик реабілітації – критично важливі заходи, які будуть ефективними лише за умови міждисциплінарного співробітництва.

Програма психологічної реабілітації НГУ є успішним прикладом комплексного підходу, спираючись на розвиток емоційної стійкості, навичок самоконтролю та соціальної інтеграції військовослужбовців. Її практичне застосування показує високий рівень ефективності у формуванні адаптаційних механізмів, необхідних для повернення ветеранів до мирного життя. Подальший розвиток напряму можливий лише за умови інтеграції сучасних інструментів реабілітації, державної підтримки та системного підходу до вирішення проблеми.

Таким чином, програма психологічної реабілітації військовослужбовців НГУ реалізує комплексний компетентнісний підхід, який включає психоедукацію, тренінгові програми, соціальну підтримку, фізичне відновлення та особистісну саморегуляцію, що сприяє формуванню навичок стійкості перед стресом у військовослужбовців.

ВИСНОВКИ

Психологічна реабілітація військовослужбовців, які повертаються із зон бойових дій, є одним із найгостріших соціально-психологічних викликів сучасності. Наслідки бойового стресу, зокрема посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), тривожні розлади, депресія та труднощі соціальної інтеграції, створюють серйозні перешкоди для повернення до мирного життя. Традиційні підходи, спрямовані переважно на лікування симптомів, часто виявляються недостатніми для забезпечення довгострокової адаптації. У цьому контексті особливої актуальності набуває компетентнісний підхід, що фокусується на розвитку ключових життєвих навичок та особистісних ресурсів військовослужбовців.

Аналіз сучасних реабілітаційних практик та нормативних рамок підкреслює важливість комплексного бачення процесу відновлення. Ефективна підтримка має охоплювати не лише емоційну, але й фізичну, інтелектуальну, соціальну та духовну сфери життя ветерана. Психологічна реабілітація, таким чином, трансформується із процесу подолання травми на механізм цілеспрямованого розвитку особистості. Компетентнісний підхід розглядає ветерана не як пасивного отримувача допомоги, а як активного суб'єкта власного відновлення, здатного засвоювати нові стратегії поведінки та мислення.

Центральним елементом цього підходу є формування та посилення ключових компетентностей. Емоційна стійкість та навички саморегуляції дозволяють керувати власними реакціями на стресори, знижувати рівень тривоги та імпульсивності. Розвиток комунікативних навичок та соціальної взаємодії є критично важливим для відновлення стосунків із близькими, інтеграції в робочі колективи та суспільство загалом. Навички критичного мислення та вирішення проблем допомагають ветеранам орієнтуватися у складних життєвих ситуаціях мирного часу та приймати зважені рішення. Самоконтроль та самодисципліна, вироблені під час служби, можуть бути перенаправлені на досягнення цивільних цілей.

Для реалізації компетентнісного підходу використовуються різноманітні методи активного соціально-психологічного навчання. Групові тренінги створюють безпечний простір для відпрацювання нових моделей поведінки, обміну досвідом та отримання підтримки від людей зі схожими проблемами. Психологічні ігри та симуляції дозволяють у непрямій формі опрацьовувати травматичний досвід та розвивати адаптивні стратегії. Техніки саморефлексії допомагають усвідомити власні сильні сторони, обмеження та зони росту.

Поширеність ПТСР та інших розладів, пов'язаних із бойовим стресом, вимагає інтеграції специфічних терапевтичних методів у реабілітаційні програми. Когнітивно-поведінкова терапія (КПТ) допомагає ідентифікувати та змінити дезадаптивні думки та переконання, пов'язані з травмою. Психоедукація відіграє важливу роль у нормалізації переживань, зниженні стигми та наданні знань про природу стресу і методи самопомоги. Сенсорні та тілесно-орієнтовані підходи можуть бути корисними для стабілізації фізіологічних реакцій на стрес та відновлення відчуття безпеки у власному тілі.

Особливий акцент слід робити на розвитку емоційної компетентності, яка включає здатність розпізнавати, розуміти та керувати власними емоціями, а також адекватно реагувати на емоції інших. Це є фундаментом для побудови здорових міжособистісних стосунків та ефективного подолання стресу. Важливо також підтримувати соціальні зв'язки ветеранів, залучаючи до реабілітаційного процесу їхні родини та близьке оточення, адже саме соціальна підтримка є одним із найпотужніших чинників стійкості.

Для підвищення ефективності реабілітаційних зусиль необхідне системне вдосконалення програм. Це включає не лише активний розвиток емоційної та інших ключових компетентностей, а й розширення державної підтримки, що забезпечить доступність та якість послуг. Важливо впроваджувати інноваційні, доказові методи терапії та реабілітації, адаптуючи найкращі світові практики до українського контексту. Необхідно також налагодити систему безперервного моніторингу психологічного стану ветеранів після завершення активної

фази реабілітації для своєчасного виявлення та реагування на можливі рецидиви чи нові труднощі.

Насамкінець, пріоритезація розвитку компетентностей у сфері саморегуляції, комунікації та соціальної інтеграції в рамках психологічної реабілітації є стратегічно важливим кроком. Такий підхід дозволяє не лише пом'якшити наслідки бойової травми, а й надати військовослужбовцям інструменти для побудови повноцінного та успішного життя в мирних умовах, сприяючи їхній стійкій адаптації та реінтеграції в суспільство.

АНОТАЦІЯ

У статті визначено та проаналізовано сучасні методи психологічної реабілітації військовослужбовців через розвиток компетентностей, необхідних для їхньої адаптації до мирного життя. Досліджено нормативно-правову базу, що регламентує процес психологічної допомоги військовим в Україні, зокрема Постанову Кабінету Міністрів України № 1338, Закон України “Про реабілітацію у сфері охорони здоров’я” та Наказ № 702 Міністерства оборони України. У ході дослідження доведено, що психологічна реабілітація військовослужбовців є не лише процесом подолання наслідків бойового стресу, а й спрямована на розвиток ключових компетентностей, необхідних для успішної інтеграції в суспільство. Виявлено, що серед основних психологічних викликів для військовослужбовців після завершення служби є посттравматичний стресовий розлад, депресія та тривожність. З’ясовано, що близько 25% військовослужбовців мають симптоми посттравматичного стресового розладу, а 20–30% – потребують професійної психологічної підтримки. Узагальнено роль компетентнісного підходу у процесі психологічної реабілітації військовослужбовців, зокрема його значення для розвитку їх емоційної стійкості, комунікативних навичок та самоконтролю. Обґрунтовано ефективність методів активного соціально-психологічного навчання, таких як групові тренінги, психологічні ігри та саморефлексія, які сприяють адаптації військових до мирного життя. Зроблено висновок, що комплексний підхід методів до психологічної реабілітації військовослужбовців, який включає психоседацію, групові тренінги, підтримку соціальних зв’язків, розвиток фізичної компетентності та корекційно-відновлювальні методики, забезпечує більш ефективну адаптацію до цивільного життя. Запропоновано вдосконалення програм реабілітації військовослужбовців через активне впровадження методик розвитку емоційної компетентності та розширення державної підтримки психологічної допомоги.

Література

1. Борисова О. О. Психореабілітація учасників/учасниць бойових дій як психологічна допомога другого рівня в Україні (2024). *Наукові записки. Серія: Психологія*. Вип. 1(3). DOI: <https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2024-1-1e>
2. Гульбе О., Кобець О. Розвиток емоційної компетентності військовослужбовців у групах активного соціально-психологічного навчання (2021). Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. Вип. 3. С. 15–18. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2217.2021.47.15-18>.
3. Деякі питання надання психологічної допомоги ветеранам війни та членам їхніх сімей: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2022 р. № 1338. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1338-2022-%D0%BF>.
4. Колесніченко О. С., Приходько І. І., Мацегора Я. В. Психологічна реабілітація військовослужбовців після виконання службово-бойових завдань в бойових умовах (2021): *монографія*. НА НГУ. 75 с. URL: https://books.ndcnangu.co.ua/knigi/Monograf_Psykholohichna_reabilitatsiia_vsk.pdf.
5. Колеснік Н. В. Механізми управління конфліктами в професійній діяльності державних службовців як передумова їх ефективної професійної діяльності (2022): *кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування”*. Чорноморський національний університет імені Петра Могили. URL: <https://krs.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2290/1/Колеснік%20Н.В.%20KPM..pdf>.
6. Положення про психологічну реабілітацію військово-службовців Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту, які брали участь в антитерористичній операції, здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях чи виконували службові (бойові) завдання в екстремальних умовах: Наказ Міністерства оборони України від 9 грудня 2015 р. № 702. Міністерство оборони. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0237-16#Text>.
7. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я: Закон України від 3 грудня 2020 р. № 1053-20. Відомості Верховної Ради України, № 5, ст. 29. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>.
8. Рудніцька К. В. Сутність понять “компетентнісний підхід”, “компетентність”, “компетенція”, “професійна компетентність” у світі

сучасної освітньої парадигми (2016). *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. Вип. 1 (38). С. 241–243.

9. Сучасні види реабілітації для постраждалих від війни та ветеранів ЗСУ. EnableMe Україна. URL: <https://www.enableme.com.ua/ua/article/sucasni-vidi-reabilitacii-dla-postrazdalih-vid-vijni-ta-veteraniv-zsu-8895>

10. Шрами на їхніх душах: психологічні виклики та реабілітація ветеранів війни (2024). *GLOBSEC*, 2024. URL: https://www.globsec.org/sites/default/files/2024-01/%D0%A8%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%98%20%D0%9D%D0%90%20%D0%87%D0%A5%D0%9D%D0%86%D0%A5_0.PDF

Information about the authors:

Zolotov Andrey Valeriiovych,

Acting Head

Scientific and Methodological Center for Personnel Policy
of the Ministry of Defense of Ukraine

55/2, Beresteiskyi Avenue, Kyiv, 03113, Ukraine

<https://orcid.org/0009-0005-6649-3877>

Shykula Rostyslav Rostyslavovych,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Department Teacher of Tactical and Special Disciplines

of the Faculty of Radiation, Chemical, Biological Protection
and Environmental Safety of the Military Institute of Tank Forces

National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”

192, Poltavskiy shliakh str., Kharkiv, 61098, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0003-0609-0660>

Akimov Oleksandr Oleksiiovych,

Doctor of Science in Public Administration, Professor,

Honored Economist of Ukraine

Scientific and Methodological Center for Personnel Policy
of the Ministry of Defense of Ukraine

55/2, Beresteiskyi Avenue, Kyiv, 03113, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-9557-2276>

NOTES

The project was implemented with the support of

The Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation is a non-governmental organization, which was established in 2010 with a view to ensuring the development of international science and education in Ukraine by organizing different scientific events for Ukrainian academic community.

The priority guidelines of the Centre for Ukrainian and European Scientific Cooperation

1. International scientific events in the EU

Assistance to Ukrainian scientists in participating in international scientific events that take place within the territory of the EU countries, in particular, participation in academic conferences and internships, elaboration of collective monographs.

2. Scientific analytical research

Implementation of scientific analytical research aimed at studying best practices of higher education establishments, research institutions, and subjects of public administration in the sphere of education and science of the EU countries towards the organization of educational process and scientific activities, as well as the state certification of academic staff.

3. International institutions study visits

The organisation of institutional visits for domestic students, postgraduates, young lecturers and scientists to international and European institutes, government authorities of the European Union countries.

4. International scientific events in Ukraine with the involvement of EU speakers

The organisation of academic conferences, trainings, workshops, and round tables in picturesque Ukrainian cities for domestic scholars with the involvement of leading scholars, coaches, government leaders of domestic and neighbouring EU countries as main speakers.

Contacts:

Head Office of the Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation:
88000, Uzhhorod, 25, Mytraka str.
+38 (099) 733 42 54
info@cuesc.org.ua

www.cuesc.org.ua

**MODERNIZATION OF PUBLIC AUTHORITIES IN THE DIGITAL
STATE FORMAT: CHALLENGES AND PROSPECTS
UNDER MARTIAL LAW AND POSTWAR RECONSTRUCTION**

Scientific monograph

Izdevniecība “Baltija Publishing”
Valdeķu iela 62 – 156, Rīga, LV-1058
E-mail: office@baltijapublishing.lv

Iespiests tipogrāfijā SIA “Izdevniecība “Baltija Publishing”
Parakstīts iespiešanai: 2025. gada 1. maijs
Tirāža 150 eks.